

Tavujen taikaa

Viime vuosina olen usein löytänyt itseni laatimasta tavuristikoida. Niin tavallisten kuvaristikoiden kuin tavuristikoidenkin tenho perustuu rakkaan kielemme rikkauteen ja monipuolisuuteen.

Tavuristikossa jokaiseen ruutuun tulee yksi tavu. Lyhyin mahdollinen tavu muodostuu yhdestä vokaalista. Pisimmät mahdolliset tavut lienevät joidenkin vierasperäisten sanojen kuusikirjaimisia tavuja.

Otetaan esimerkiksi kaksi sanaa, kummassakin kolme tavua. Toisessa sanassa on vain neljä kirjainta, toisessa kaikkiaan kymmenen: A-SI-A ja SPRINK-LE-RI. Tavuristikoon ei sprinklerillä taida olla mitään asiaa. Miettikääpäs, mikä olisi se hitusenkaan järkevä risteävä sana, josta myös löytyisi tavu "SPRINK".

Johtuen suloisen kielemme aste vaihtelusta ja muista omalaatuisista kom mervenkeistä, sanan eri muodoista löytyy aivan erinäköisiä tavuja. Koska ristikoissa pelataan pääsääntöisesti perusmuotoisten sanojen kanssa, vaihtelu näkyy lähinnä yksikön ja monikon

välillä.

Kaksitavuisen sanan monikkomuodossa voi sievästi muuttua vain jälkimmäinen tavu, esimerkiksi PAR-TA > PAR-RAT, HAN-KO > HAN-GOT, NES-TE > NES-TEET. Tavu "KO" tarjoilee aivan eri eväitä risteävään sanaan kuin tavu "GOT". Kummastakin selvittää tilanteen mukaan, jos ruutuihin sovittelaa vaikkapa Gotlanti tai kolehti.

Monikko voi myös hämmentää kaksitavuisen sanan molemmat tavut: LAK-KI > LA-KIT, REP-PU > RE-PUT, TAT-TI > TA-TIT. Muuttuvat tavut ovat laatijalle yhtä aikaa piilevä uhka ja mieletön mahdollisuus.

Muussa kuin perusmuodossa olevia sanoja ei toki tavuristikoissakaan esiinny muualla kuin pääkuvalauseessa. Laatija voi helposti äkkinäisyyksissään laatia itselleen ansan, jos hän yrittää kikkailla liian monimutkaisia sanarakenteita lauseisiin.

Sopivia risteäviä sanoja saattaa laati ja joutua hakemaan niin kaukaa, että tuolla reissulla tulee ennen pitkää koti-ikävä ja eväätkin loppuvat repusta. Nolona joutuu hän kumittamaan tekelettään ja nöyryty keksimään paremman lauseen.

Nauttikaa kesästä, lämmöstä ja valosta!

Pasi Paavilainen

pasi.paavilainen@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi